

Dr. Ozan Ali YILDIZ

**FİKRİ HAKLARIN İHLALİNE DAYALI
KAZANÇ DEVRİ TALEBİ**

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	VII
ÖNSÖZ	XIII
İÇİNDEKİLER.....	XVII
KISALTMALAR CETVELİ	XXVII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM KAZANÇ DEVRİ TALEBİNİN HUKUKİ TEMELİ VE İŞLEVİ

I. KAZANÇ DEVRİ TALEBİNİN HUKUKİ TEMELİ	
OLARAK VEKALETSİZ İŞ GÖRME	7
A. Genel Olarak.....	7
B. Vekaletsiz İş Görmenin Türleri ve Bunlardan Doğan Borç İlişkileri.....	9
1. Benimsediğimiz Ayrım ve Terminoloji.....	9
2. Ortak Unsurlar.....	11
3. Vekaletsiz İş Görmenin Türleri.....	13
a. Gerçek Vekaletsiz İş Görme.....	13
aa. Caiz Gerçek Vekaletsiz İş Görme	13
bb. Caiz Olmayan Gerçek Vekaletsiz İş Görme	17

b. Gerçek Olmayan Vekaletsiz İş Görme.....	19
aa. Genel Olarak.....	19
bb. Kötüniyetli Gerçek Olmayan Vekaletsiz İş Görme	19
cc. İyiniyetli Gerçek Olmayan Vekaletsiz İş Görme.....	20
4. Vekaletsiz İş Görmeden Doğan Borç İlişkileri	22
II. KAZANÇ DEVRİNİN İŞLEVİNE DAİR GÖRÜŞLER	26
A. Hukuka Aykırı Bir Eylemle Kazanç Elde Edilmesini Önleme	26
B. Sebepsiz Zenginleşmeye Dayalı İade Talebini Tamamlama.....	29
C. Cezalandırma	31
D. İspat Kolaylığı Sağlama.....	34
III.FİKRİ HAKLARIN İHLALİ HALİNDE KAZANÇ	
 DEVİRİNİ DÜZENLEYEN ÖZEL HÜKMÜN	
 DEĞERLENDİRİLMESİ.....	38
A. Genel Olarak.....	38
B. Özel Hükümün Gerekliliğinin Değerlendirilmesi	39
C. FSEK m. 70/3 ile TBK m. 530 Arasındaki İlişki.....	44
D. Özel Hükme İlişkin Eleştirilerimiz	45
1. Kanun Sistematiği Yönünden.....	45
2. Hükümün İçeriği Yönünden	47

İKİNCİ BÖLÜM

KAZANÇ DEVRİ TALEBİNİN UNSURLARI

I. BAŞKASINA AİT BİR İŞİN GÖRÜLMÜŞ OLMASI.....	50
A. Genel Olarak.....	50
B. Başkasına Ait Fikri Hakların Kullanılması.....	52
1. Fikri Hak ve Eser Kavramları.....	52
2. Manevi Haklar	56
a. Genel Olarak.....	56
aa. Manevi Hakların Kişilik Hakkıyla İlişkisi.....	56
bb. Manevi Hakların İhlali Halinde Kazanç Devri	
Talebinin İleri Sürülmesi.....	59

b. Umuma Arz Hakkı.....	61
c. Adın Belirtilmesi Hakkı	64
d. Eserde Değişiklik Yapılmasını Önleme Hakkı.....	65
e. Eser Sahibinin Zilyed ve Malike Karşı Hakları	67
3. Mali Haklar.....	69
a. Genel Olarak.....	69
b. İşleme Hakkı.....	72
c. Çoğaltma Hakkı	73
d. Yayma Hakkı	74
e. Temsil Hakkı.....	75
f. Umuma İletim Hakkı.....	76
II. İŞİN İŞ GÖREN VEYA ÜÇÜNCÜ BİR KİŞİ	
MENFAATİNE GÖRÜLMÜŞ OLMASI	77
III.İŞ GÖRENİN YETKİSİZ OLMASI	78
A. Genel Olarak.....	78
B. Hukuki İşlemlerden Doğan Yetki.....	80
1. Sözleşmeden Doğan Yetki.....	80
a. Mali Haklara İlişkin Sözleşmeler	80
aa. Genel Olarak.....	80
bb. Mali Hakların Şekle Aykırı Bir Sözleşmeye Dayanarak	
Kullanılması.....	83
cc. Mali Hakların Tasarruf Yetkisi Olmayan Kişiyle	
Yapılan Sözleşmeye Dayanarak Kullanılması.....	87
dd. Mali Hakların Henüz Meydana Getirilmemiş veya	
Tamamlanmamış Eserleri Konu Alan Bir Tasarruf	
İşlemine Dayanarak Kullanılması	94
ee. Mali Hakların Geçerli Bir Sözleşme Sona Erdikten	
Sonra Kullanılması.....	96
b. Manevi Haklara İlişkin Sözleşmeler.....	97
aa. Genel Olarak.....	97
bb. Manevi Hakların Ticarileştirilmesi.....	98
2. Tek Taraflı Hukuki İşlemlerden Doğan Yetki.....	100
C. Kanundan Doğan Yetki.....	104

1. Genel Olarak.....	104
2. Kanuni Lisans Hakkı.....	104
a. Genel Olarak.....	104
b. Bölünemez Ortak Eserlerde Kanuni Lisans Hakkı	105
c. Çalışanlar veya Tüzel Kişilerin Organları Tarafından Meydana Getirilen Eserlerde Kanuni Lisans Hakkı.....	107
3. Adın Gizlenmesinden Kaynaklanan Lisans Faraziyesi	111
4. Tükenme İlkesi	115
5. Fikri Hakların Kanun Gereği Sınırlandırıldığı Haller.....	119
a. Genel Olarak.....	119
b. Kazanç Elde Edilmesine İmkan Tanımayan Sınırlandırma Halleri	120
c. Kazanç Elde Edilmesine İmkan Tanıyan Sınırlandırma Halleri	121
IV. İŞ GÖRENİN KÖTÜNİYETLİ OLMASI	125
A. Kötüniyet Unsurunun Gerekliliğine İlişkin Görüşler	125
1. Objektif Teori.....	125
a. Klasik Objektif Teori.....	125
b. Sınırlandırılmış Objektif Teori.....	126
2. Sübjektif Teori.....	127
a. Genel Olarak.....	127
b. Sübjektif Unsuru İyiniyet Kavramına Referansla Açıklayan Görüş	128
c. Sübjektif Unsuru Kusur Kavramı ile Açıklayan Görüş. 134	
aa. Kusurun Kötüniyetle Örtüştüğünü Kabul Eden Görüş	134
bb. Kötüniyeti Kusurun Bir Derecesi Olarak Kabul Eden Görüş	136
3. Görüşümüz	137
a. Terim Tercihi.....	137
b. Sübjektif Unsurun Gerekliliğine İlişkin Görüşümüz....	138

B. Kötüniyetin Aranacağı An.....	143
C. Kötüniyetin İspatı.....	144
V. KAZANÇ ELDE EDİLMİŞ OLMASI	145
VI. NEDENSELLİK BAĞI.....	148

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM KAZANÇ DEVRİ TALEBİNİN İLERİ SÜRÜLMESİ

I. BORÇ İLİŞKİSİNİN TARAFLARI.....	154
A. İş Sahibi	154
1. Genel Olarak.....	154
2. Eser Sahibi.....	158
a. Genel Olarak.....	158
b. Tek Kişinin Eser Sahipliği.....	160
c. Ortak Eser Sahipliği.....	161
aa. Genel Olarak.....	161
bb. Bölünebilir Ortak Eserlerde	162
cc. Bölünemez Ortak Eserlerde	168
d. Sinema Eseri Sahipliği.....	175
aa. Tarihi Gelişim	175
bb. Mevcut Hükümlerin Değerlendirilmesi	182
e. İşleme veya Derleme Eser Sahipliği.....	184
aa. Genel Olarak.....	184
bb. İşleme Eserler.....	185
cc. Derleme Eserler.....	188
3. Mali Hak Sahipleri	189
4. Lisans Hakkı Sahipleri	193
a. Sözleşmesel Lisans Hakkı	193
aa. Genel Olarak.....	193
bb. Lisans Sözleşmesine Konu Olabilecek Fikri Haklar	193
cc. Lisans Sözleşmesinin Türleri.....	195

dd. Lisans Sözleşmesinin Hukuki Niteliği.....	195
b. Kanuni Lisans Hakkı.....	199
5. Farazi Lisans Hakkı Sahipleri.....	199
6. Mirasçılar ve Vasiyet Alacaklıları.....	200
a. Genel Olarak.....	200
b. Mirasçılar	201
aa. Genel Olarak.....	201
bb. Birden Çok Mirasçının Bulunması	203
cc. Bölünemez Ortak Eserlere Özgü Düzenlemeler	206
c. Vasiyet Alacaklıları	208
7. Eser Sahibinin Yakınları	208
a. Genel Olarak.....	208
b. Manevi Hakların Dış Tabakasına Yönelik Düzenleme..	211
c. Manevi Hakların İç Tabakasına Yönelik Düzenleme....	212
d. Kazanç Devri Talebinin İleri Sürülmesi	213
B. İş Gören	217
1. Ehliyet	217
a. Genel Olarak.....	217
b. Sınırlı Ehliyetsizlerin Sorumluluğu	217
c. Tam Ehliyetsizlerin Sorumluluğu	218
2. Birden Çok Sorumlunun Bulunması	220
a. Genel Olarak.....	220
b. Üçüncü Kişinin Sorumluluğu	221
3. Tüzel Kişilerin Sorumluluğu.....	222
II. DEVREDİLECEK KAZANCIN KAPSAMI	223
A. Genel Olarak.....	223
B. Net Kazancın Hesaplanması.....	229
1. Brüt Kazanç	229
2. Masraflar ve Borçlar.....	231
a. İş Görenin İleri Süreceği Talebin Hukuki Temeli	231

b. İş Sahibinin Karşılama ile Yükümlü Olduğu Masraflar ve Borçlar.....	232
aa. Masraflar	232
bb. Borçlar	235
3. Faiz.....	235
C. Hakimin Devredilecek Kazancı Takdir Etmesi.....	237
1. Genel Olarak.....	237
2. İş Sahibinin Rızası	237
3. İş Sahibinin Kusurlu Olması	238
4. İş Görenin Yoksulluğa Düşecek Olması	239
III.İŞ GÖRENİN BİLGİ VE HESAP VERME YÜKÜMLÜLÜĞÜ	240
IV. ZAMANAŞIMI	242
A. Genel Olarak.....	242
B. Kazanç Devri Talebi Yönünden	243
1. Haksız Fiil Sorumluluğuna İlişkin Sürelerin Kıyasen Uygulanması Gerektiğini Savunan Görüş.....	243
2. Sebepsiz Zenginleşmeye Dayalı İade Talebine İlişkin Sürelerin Kıyasen Uygulanması Gerektiğini Savunan Görüş.....	244
3. Vekalet Sözleşmesine İlişkin Zamanaşımı Süresinin Uygulanması Gerektiğini Savunan Görüş.....	245
4. Genel Zamanaşımı Süresinin Uygulanması Gerektiğini Savunan Görüş.....	246
C. İş Görenin Talepleri Yönünden.....	248

**DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
KAZANÇ DEVRİ TALEBİNİN BAŞKACA
HUKUKİ TALEPLERLE İLİŞKİSİ**

I. MANEVİ TAZMİNAT TALEBİ	252
A. Manevi Tazminat Talebinin Unsurları	252

1. Fikri Hakların ve Kişilik Hakkının İhlali	252
2. Manevi Zarar	254
3. Nedensellik Bağı.....	258
4. Kusur	258
B. Manevi Zararın Tazmin Şekilleri.....	260
C. Manevi Tazminat Talebinde Bulunabilecek Kişiler.....	261
D. Kazanç Devri Talebi ile Manevi Tazminat Talebi Arasındaki İlişki	265
II. MADDİ TAZMİNAT TALEBİ.....	266
A. Maddi Tazminat Talebinin Unsurları	266
1. Fikri Hakların İhlali	266
2. Maddi Zarar	267
a. Genel Olarak.....	267
b. Maddi Zararın Görünüm Şekilleri.....	269
3. Nedensellik Bağı.....	273
4. Kusur	273
B. Maddi Tazminatın Takdir Edilmesi	274
C. Maddi Tazminat Talebinde Bulunabilecek Kişiler.....	275
D. Kazanç Devri Talebi ile Maddi Tazminat Talebi Arasındaki İlişki	276
1. Koşulların Bir Arada Bulunması	276
2. Talepler Arasındaki İlişki	277
III.ÇOKLU TAZMİNAT TALEBİ.....	278
A. Genel Olarak.....	278
B. Çoklu Tazminat Yaptırımının Hukuki Niteliği.....	280
C. Çoklu Tazminat Talebinin Unsurları	282
1. Mali Hakların İhlal Edilmesi.....	282
2. Kusur	282
D. Çoklu Tazminat Talebinin Kapsamı.....	284
1. Varsayımsal Bedelin Belirlenmesi	284
2. Hakimin Takdir Yetkisi	285

E. Çoklu Tazminat Talebinin Mevcut Fikri Hak İhlallerine Etkisi.....	288
F. Çoklu Tazminat Talebinde Bulunabilecek Kişiler	292
G. Kazanç Devri Talebi ile Çoklu Tazminat Talebi Arasındaki İlişki.....	295
1. Koşulların Bir Arada Bulunması	295
2. Talepler Arasındaki İlişki	295
IV. SEBESİZ ZENGİNLEŞMEYE DAYALI İADE TALEBİ	296
A. Genel Olarak.....	296
B. Müdahaleden Kaynaklanan Zenginleşmenin Unsurları	300
1. Müdahale.....	300
2. Zenginleşme	300
3. Fakirleşme	301
4. Zenginleşme ile Fakirleşme Arasında Bir Bağının Bulunması	303
5. Geçerli Bir Sebebin Bulunmaması	305
C. Sebepsiz Zenginleşmeye Dayalı İade Borcunun Kapsamı.....	306
D. Sebepsiz Zenginleşmeye Dayalı İade Talebinde Bulunabilecek Kişiler	307
E. Kazanç Devri Talebi ile Sebepsiz Zenginleşmeye Dayalı İade Talebi Arasındaki İlişki.....	307
1. Koşulların Bir Arada Bulunması	307
2. Talepler Arasındaki İlişki	308
SONUÇ	311
KAYNAKÇA	315
KAVRAM DİZİNİ.....	339